

Mannen willen nu eenmaal graag massadonor zijn

Spermadonor Zaaddonoren lijden aan het ‘donjuanisme’, denkt [Peter van Rijn](#). Beschouw de anonieme zaaddonor voortaan als patiënt.

Spermadonor Jonathan M. in de Haagse rechtbank. Foto Robin van Lonkhuisen / ANP

Dat er nu een zaaddonor die honderden kinderen verwekte [is aangeklaagd voor ‘leugens’](#) (en is [veroordeeld](#)) wijst nog maar weer eens naar psychopathie als basis van zo’n donatie. Want de onschuld van geheimhouding helpt om te doen alsof de donor niet bestaat.

Peter van Rijn is oud-huisarts.

Wat zet een potentiële zaaddonor, die elke man in wezen is, er überhaupt toe om deze intrinsieke mogelijkheid ook tot werkelijkheid te brengen? Donoren stellen graag dat zij iets willen betekenen voor personen die ongewenst kinderloos zijn, een altruïstisch motief dus. Sinds de invoering van de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting in 2004 is anonieme zaaddonatie niet meer mogelijk en bepaalt de wet dat vanaf dát jaar verwekte kinderen vanaf 16 jaar de identiteit van de donor op kunnen vragen. Aan donoren die vóór 2004 anoniem hebben gedoneerd is echter beloofd hun anonimiteit te garanderen.

Droefgeestigheid

Anonimiteit is de basis van het complex dat een donor er toe heeft doen besluiten deze stap ooit te zetten, naast verslaving aan competitie en een

onnatuurlijke dwang tot massaproductie. Zaaddonoren lijden aan het zogenaamde Don Juan-complex. In zijn *De mythe van Sisyphus* geeft de Franse filosoof Albert Camus met het 'donjuanisme' een interessante verklaring voor anoniem dan wel vluchtig doneren van zaad. Don Juan is een archetypische vrouwenversierder met holle praatjes. Door Camus wordt Don Juan droefgeestig genoemd. En volgens hem hebben droefgeestige mensen twee redenen voor hun droefgeestigheid: ze leven in onwetendheid en ze hopen. „Als liefhebben zondermeer voldoende was, zouden dingen te simpel zijn”, zo begint Camus zijn beschrijving van het donjuanisme, „hoe meer men liefheeft, des te meer het absurde geconsolideerd wordt.”

Wellicht kan in het uiterste geval een anonieme donatie zelfs als misdaad worden bestempeld

De zaaddonor is eigenlijk een moderne Don Juan. Hij is een geduchte verspreider van zijn eigen dna, maar beantwoordt slechts gedeeltelijk aan de wetten van Darwin. Beiden nemen immers niet de consequentie van zorg op zich voor het blijven voortbestaan van het eigen dna, want beiden onttrekken zich hieraan. Hetgeen in strijd is met het door Darwin beschreven natuurlijke streven om optimaal het eigen erfelijke materiaal te bevorderen. In de woorden van Camus: „Wat Don Juan in daden omzet is een ethiek van de kwantiteit in tegenstelling tot de heilige, die meer naar de kwaliteit neigt. Hij doorloopt met een vlugge blik al die vurige of verbaasde gezichten, haalt de oogst binnen en laat ze weer in de steek. Don Juan heeft gekozen niets te zijn. Dat is de manier waarop hij geeft en tot leven brengt. Ik laat in het midden of men hier van egoïsme spreekt.”

Wellicht helpt het om anonieme zaaddonoren voortaan als patiënt te zien? Die ontoerekeningsvatbaar kan worden verklaard? Wellicht kan in het uiterste geval een anonieme donatie zelfs als misdaad worden bestempeld. Zoals dat nu dan door een veroordeling door de rechtbank is gebeurd. Met als gevolg dat de donor als misdadiger dan uiteraard niet langer anoniem kan blijven. Het moge duidelijk zijn dat in dit geval de verleiding tot machtsmisbruik blijkbaar te groot is geweest.